

3 AFRIKA

Afrika má rozlohu přes 30 milionů km². V 54 státech žije více než miliarda obyvatel (necelých 15% světové populace). S největší pravděpodobností se první lidé objevili právě v Africe, někdy před 3–5 miliony lety, v oblasti Velké příkopové propadliny.

Nad Afrikou visí dva „černé mraky“, pozůstatky smutné minulosti: otroctví a kolonialismus.

Otroctví ve starověku existovalo snad všude, a ve středověku s africkými otroky obchodovali i Arabové. Ale teprve Evropané zotročili miliony Afričanů a posílali je ve velkém do Ameriky, aby vykonávali v dolech, na plantážích a jinde těžké práce, které běloši nebyli ochotni dělat a místní obyvatelé (indiáni) je nebyli schopni fyzicky snést.

Evropané začali do Afriky pronikat v 15. století, ale především rovníková Afrika s tropickým deštným lesem byla dlouho „hrobem bílého muže“. Expanze ozbrojených bělochů disponujících technickým vybavením byla však nezadržitelná. Hlavní koloniální mocnosti (Velká Británie, Francie, Portugalsko, Itálie, Belgie, Německo a Španělsko) si postupně rozdělily celou Afriku. Jediný, kdo si dokázal udržet nezávislost, byla Etiopie.

Po první světové válce se v diskusích o poválečném uspořádání světa na krátko objevily takové úvahy, že by nově vzniklé Československo mohlo do své koloniální správy získat území dnešního Toga v západní Africe. Naštěstí pro Togo i pro Československo z toho sešlo.

Mnozí kolonisté chápali svoje poslání jako něco, co Afričanům pomůže a povznese je na jejich úroveň. Albert Schweitzer, velký humanista, lékař, zakladatel nemocnice Lambaréné v dnešním Gabonu, se domníval, že černoši jsou jako nedospělé děti. Je třeba jim s láskou pomáhat a vést je k dospělosti. Spisovatel Rudyard Kipling spatřoval ve správě koloniálních území (nejen v Africe) „břímě bílého muže“. Místní obyvatelé to ovšem vnímali jinak, ale teprve v 60. a 70. letech 20. století vrcholil a postupně byl završen proces dekolonizace.

Se svobodou však nepřichází automaticky prosperita. V průběhu revolucí se k moci nedostávají altruisté a ti nejchopnější, ale ti nejdravější. Od získání nezávislosti africké země mnohokrát nesmírně krvácely, vládci nezřídká páchali genocidu na lidech (resp. na lidech svého národa, avšak příslušnicích jiného kmene). Je smutným faktem, že od získání nezávislosti se hospodářská situace nezlepšuje a nikdo si s tím dosud neví rady.

Český novinář a později senátor, Jaromír Štětina, nazval subsaharskou Afriku „regionem, který přepadl přes okraj planety“. Na druhou stranu jiný novinář a cestovatel, Bohuslav Šnajder, žil mezi obyčejnými lidmi v Africe rok, a když se po měsících strávených v buši vrátil do Evropy a vystoupil na moderním frankfurtském letišti, měl v první chvíli chuť se otočit a vrátit se tam, kde lidé žijí ze dne na den, ale velmi intenzívně. Není sám. Evropané, kteří pobývali na černém kontinentu delší čas, mluví o „africké nemoci“ – „Vždy už se budete chtít vrátit a bude se vám stýskat.“

Dnes se do Afriky velmi vehementně tlačí Číňané. Čína totiž zoufale potřebuje suroviny pro svůj rozvoj a Afrika je poslední kontinent, který jim je může výhodně poskytnout. Když před 200 lety probíhala industrializace Anglie, měla 30 milionů obyvatel a dostatek vlastních zdrojů. Když se industrializovaly Spojené státy, měly 50 milionů obyvatel a dostatek surovin a energie. Dnes se industrializuje Čína. Má 1,3 miliardy obyvatel a velký nedostatek vlastních surovinových a energetických zdrojů.

Čína nenese stigma koloniální minulosti, a nedělá si také ani žádné problémy s dodržováním lidských práv. Co její přítomnost v Africe místním obyvatelům přinese, zůstává velkým otazníkem pro budoucnost.

Afrika je stále velmi bohatá na přírodní zdroje, ale toto bohatství bývá často spíše prokletím, než požehnáním. Ze západní Afriky vzešel pojem „krvavé diamanty“. Povstanci, kteří se vzbouřili proti centrální vládě, těží diamanty, které prodávají na Západ. Za ty nakupují zbraně, verbují vojáky (často to bývají ještě děti) a rozhoří se občanská válka s devastujícími účinky.

Učebnicovým příkladem je Angola. Po 14 letech partyzánské války zde byla v roce 1975 vyhlášena nezávislost, když Portugalsko předalo vládu Lidovému hnutí za osvobození Angoly (MPLA). Krátce poté vypukla občanská válka, kdy se vládní strana MPLA snažila svrhnout Svaz pro úplnou nezávislost Angoly (UNITA). Válka trvala do roku 1991. Poté proběhly volby, jejichž výsledky však UNITA prohlásila za zmanipulované a boje propukly znovu. Trvaly až do roku 1994 a teprve v roce 1997 byla nastolena vláda národní jednoty.

Problém tkví v tom, že trvá-li válka příliš dlouho, lidé si na ni zvyknou. Celá generace vyrostla s vědomím, že každodenní realitou je válka. Z toho tedy plyne, že válka je „normální“, nikoliv mír. Protože vláda ovládala těžbu ropy a povstanci těžbu zlata a diamantů, mohly obě strany nakupovat zbraně a bojovat dvě desetiletí. Rozvinuté země, včetně bývalého Československa, z prodeje zbraní slušně profitovaly.

V Angole žije 13 milionů obyvatel, ale v důsledku války je zde stále v zemi položeno odhadem 11–18 milionů min. Minová pole nejsou dobře zmapována a ročně tak zahynou nebo jsou zmrzačeny stovky lidí, především dětí. V celých oblastech je silně omezena zemědělská produkce, protože minová pole nelze obdělávat. I kdyby měl stát dostatek peněz, kterých se mu ovšem zoufale nedostává, trvalo by odminování desítky let. Proto přírodní bohatství v kombinaci se slabým nebo zhrouceným státem přivede zemi paradoxně spíše do neštěstí než k prosperitě.

Afričané však vlastní jedno bohatství, jehož se nám v nejrozvinutějších zemích jaksi nedostává – vitalitu, optimismus, životní elán, „vůli k životu“. Přítel Mikuláš Huba navštívil kdysi Ghanu a krátce poté jel do New Yorku. „Byl to jeden z největších paradoxů, jaké jsem zažil“, říká. „V chudé Africe jsem viděl samé veselé, rozesmáté tváře. Pár dní poté jsem se procházel na Manhattanu po Wall Street a asi nikdy v životě jsem neviděl tolik zamračených, uspěchaných a vystresovaných lidí pohromadě.“

V této „žizni po životě“ spočívá, přes všechny problémy, které obyvatele Afriky čekají, jejich největší naděje.

3.1 Jihoafrická republika

V roce 1487 připlul k jižnímu cípu Afriky portugalský mořeplavec Bartolomeo Diaz a pojmenoval jej „mys Dobré naděje“. O jedenáct let později, v roce 1498, další Portugalec, Vasco da Gama, tento mys obeplul a dostal se až do Indie. Tím bylo zajištěno spojení Evropy s Indií a Dálným východem po moři.

Mys Dobré naděje je název, který se mi velmi líbí. Jakoby symbolizoval situaci v Jihoafrické republice a možná i v celé subsaharské Africe. Přes všechna bolestná dědictví minulosti (otroctví, kolonialismus, apartheid), je tu vždy naděje na nový a lepší zítřek.

U mysu Dobré naděje se stýká teplý Indický a chladnější Atlantický oceán. To má za následek velmi proměnlivé a nejisté počasí. Stejně je to s budoucností Jihoafrické republiky. Teprve před dvaceti lety se zbavila apartheidu a společnost chce být „duhovým národem“ (The Rainbow Nation), tedy společenstvím, kde spolu mohou žít a budovat lepší budoucnost černoši, běloši, Indové a další. Jestli se to ovšem povede, je zatím nejisté.

Nedaleko mysu Dobré naděje, směrem ke Kapskému městu, se nachází Skalnatá pláž (Boulders Beach). Je známá tím, že zde žije kolonie 3000 afrických tučňáků, kteří působí roztomile, ale nejsou to žádní domácí mazlíčci. Je proto dobré je pozorovat a nechat se jimi z povzdálí bavit, ale nic víc.

Kapské město představuje druhé největší město Jihoafrické republiky (téměř tři miliony obyvatel) a je jedním z nejkrásnějších měst světa. Bohužel bývá také nebezpečné, zejména po setmění. S městem bývá nerozlučně spojována Stolová hora (Table Mountain), na níž se rozprostírá národní park.

Jihoafrická republika je jednoznačně ekonomicky nejrozvinutější zemí subsaharské Afriky. Potřebuje však hodně energie a tu kromě uhlí a dalších fosilních zdrojů dodává jaderná elektrárna. Ta je však zastaralá a investice na její modernizaci nebo na výstavbu nových reaktorů nejsou.

Kapské město je multietnické a multikulturní. Proto zde kromě křesťanských kostelů běžně vidíte islámskou mešitu, nebo třeba hinduistickou svatyni.

Snímek představuje jednu z tváří Kapského města. Silnice, která nikam nevede a končí doslova ve „vzduchoprázdnu“, protože došly peníze na její dostavbu.

Holandané založili na území dnešního města první kolonii v roce 1652. V roce 1806 byli Holanďané poraženi Brity v bitvě u Bloubergstrandu a v srpnu 1814 přešlo Kapské město pod britskou správu. Toto město mělo v době zámořských cest do Indie obrovský strategický význam. Dodnes je toho připomínkou 350metrů vysoký „signální“ kopec (Signal Hill) s baterií děl. Od pondělí do soboty je z tohoto místa vypálena jedna rána z „poledního děla“ (Noon Gun). Dnes se jedná spíše o turistickou kuriozitu. Před staletími se tímto způsobem určoval přesný čas. Možná to byla i skrytá demonstrace síly a připravenosti odrazit případného vetřelce.

Tento obraz afrického chlapce z Muzea umění v Pretorii pro mne symbolizuje Jihoafrickou republiku. Ačkoliv se jedná se vsí pravděpodobností o chudého chlapce, jehož život bude vyplněný těžkou fyzickou prací, jeho tvář vyzařuje očekávání a radost ze života.

Děti jsou hlavním bohatstvím a nadějí jižní Afriky i celé subsaharské Afriky. Kéž by jich co nejvíce mohlo chodit do školky a do školy, jako se to poštětilo dětem na tomto snímku.

Na 1086 metrů vysokou Stolovou horu se dá dostat pěšky, nebo velmi pohodlně lanovkou. Dolů to jde pěšky hůře. Musíte se totiž trefit na jednu z mála bezpečných cest. Většina stezek není bezpečná, případně končí kdesi ve skalách. To je každý rok příčinou několika úmrtí.

Pohled ze Stolové hory na kopec „Lví hlava“ (Lion's Head). Protože se na jižním cípu Afriky setkávají vody teplejšího Indického oceánu a chladnějšího Atlantiku, bývá zde počasí proměnlivé a nevyzpytatelné.

Počasí se mění velmi rychle. Pokud padne mlha a fouká ostrý vítr, upozorní vás siréna od lanovky, že se máte urychleně vrátit, protože provoz bude za 40 minut ukončen.

Zde jsme byli konfrontováni s tím, jak rozdílná je spolehlivost služeb a péče o turisty v rozvojových zemích oproti zemím rozvinutým. Po zaznění signálu jsme byli u lanovky za půl hodiny, nicméně nikde ani živáčka. Když se členové personálu lanovky domnívali, že už jsou všichni turisté zpět, prostě stanici zavřeli a sami sjeli dolů. Ochladilo se, mírně přšelo, do dvou hodin se mělo stmívat. Nouzový telefon samozřejmě nefungoval. S manželkou jsme měli na výběr. Buď se pokusit sejít pěšky než padne úplná tma, nebo přenocovat (s tím, že nebylo vůbec jisté, zda-li druhý den ráno lanovka obnoví provoz). Vybrali jsme si to první. Naštěstí jsem si při návratu k lanovce u jedné cestičky náhodou všiml malého dřevěného ukazatele s nápisem Exit. A opravdu to byla jedna z několika mála cest, po kterých se dá sejít bezpečně dolů. Bylo nám nicméně poučením, jak snadno se může banální výlet změnit ve velký problém. Lidé, kterým se stane něco podobného a nemají dobré oblečení a obutí, mohou začít snadno zmatkovat. Vědí, že musí dolů a pokud si ve spěchu vyberou špatnou cestu, může to skončit i tragicky.

Nedaleko Kapského města, na úpatí Stolové hory, se rozprostírá na ploše 492 hektarů nádherná botanická zahrada. Můžete zde obdivovat 9 000 druhů rostlin, z celkového počtu 22 000 druhů, které v Africe rostou. Jediný problém je slabší dostupnost. Taxíky jsou drahé a autobusem či vlakem je rozumné cestovat raději jen ve dne, nikoliv v noci, protože se projíždí kolem slumových oblastí.

Od Stolové hory až po mys Dobré naděje jsou tři čtvrtiny území pokryty národním parkem. Stolovou horu samotnou můžete pěšky obejít asi za dvě hodiny.

Mandelova cela. Takto bylo „ubytováno“ ve vězení kolem 40 odpůrců apartheidu. Celkem jich tam bylo mnohem více, protože vězni s mírnějšími tresty byli ubytováni v místnostech pro více lidí.

11 kilometrů od pevniny se u Kapského města nachází Robbenův ostrov (Robben Island). Dříve tam bývala kolonie lidí postižených malomocenstvím (leprou), za apartheidu sloužil ostrov jako vězení, zejména pro politické odpůrce režimu. Vězení bylo zrušeno až v roce 1996. Dnes je z něj turistická atrakce, zejména proto, že zde přes dvacet let pobýval Nelson Mandela (v roce 1962 byl za boj proti apartheidu odsouzen na doživotí, propuštěn byl v roce 1990, po 27 letech).

Náš průvodce vězením je také bývalý politický vězeň. Odseděl si „jen“ šest a půl roku, odsouzen byl na 25 let. Má moje velké sympatie a obdiv, protože o době ve vězení dokázal mluvit s nadhledem. Dodnes to občas nemá jednoduché, když mu někteří domorodí návštěvníci – příznivci apartheidu – dávají najevo, že ten systém nebyl až tak špatný a země na tom mohla být ekonomicky lépe, kdyby nebyl zrušen. Opomíjejí jaksi obrovskou míru ponižení, jakému byli černoši za doby apartheidu vystaveni.

Tímto způsobem vězni trávili pracovní část dne. Na nádvoří ručně kladivem rozbíjeli kameny na štěrk. I to však pro ně bylo přijatelnější, než trávit čas v cele.

Dobová fotografie Nelsona Mandely ve vězení na Robben Island.

Padesát kilometrů na severovýchod od Kapského města se nachází krásné historické město Stellenbosch (jedná se o druhé nejstarší evropské osídlení v jižní Africe). Město je známé zejména svými vinicemi. Na místní univerzitě (University of Stellenbosch) se vyučuje nejen v angličtině, ale také v afrikánštině.

V centrální, suché části Jihoafrické republiky, leží město Kimberley. Není na něm vcelku nic zajímavého, až na jedinou velkou atrakci – těžbu diamantů. Ty zde byly objeveny v roce 1867. Výnosy z nich měly zpočátku jak běloši, tak černoši. Postupně však koncese na těžbu skupili běloši a nakonec ji ovládla plně společnost De Beers Consolidated Mines Company. Tu založil s pomocí evropských finančníků v roce 1887 (ve svých 24 letech) syn anglického pastora, Cecil John Rhodes. V roce 1891 již vlastnil 90 % světových diamantů.

Později se Rhodes dal na politiku. Byl vizionář, chtěl např. spojit železnici Kapské město s egyptskou Káhirou. V závěti odkázal většinu svého nesmírného bohatství na vytvoření Rhodesova stipendia, které dodnes platí vybraným uchazečům z Britského společenství národů (Commonwealth) studium na univerzitě v Oxfordu.

Krajina po těžbě diamantů.

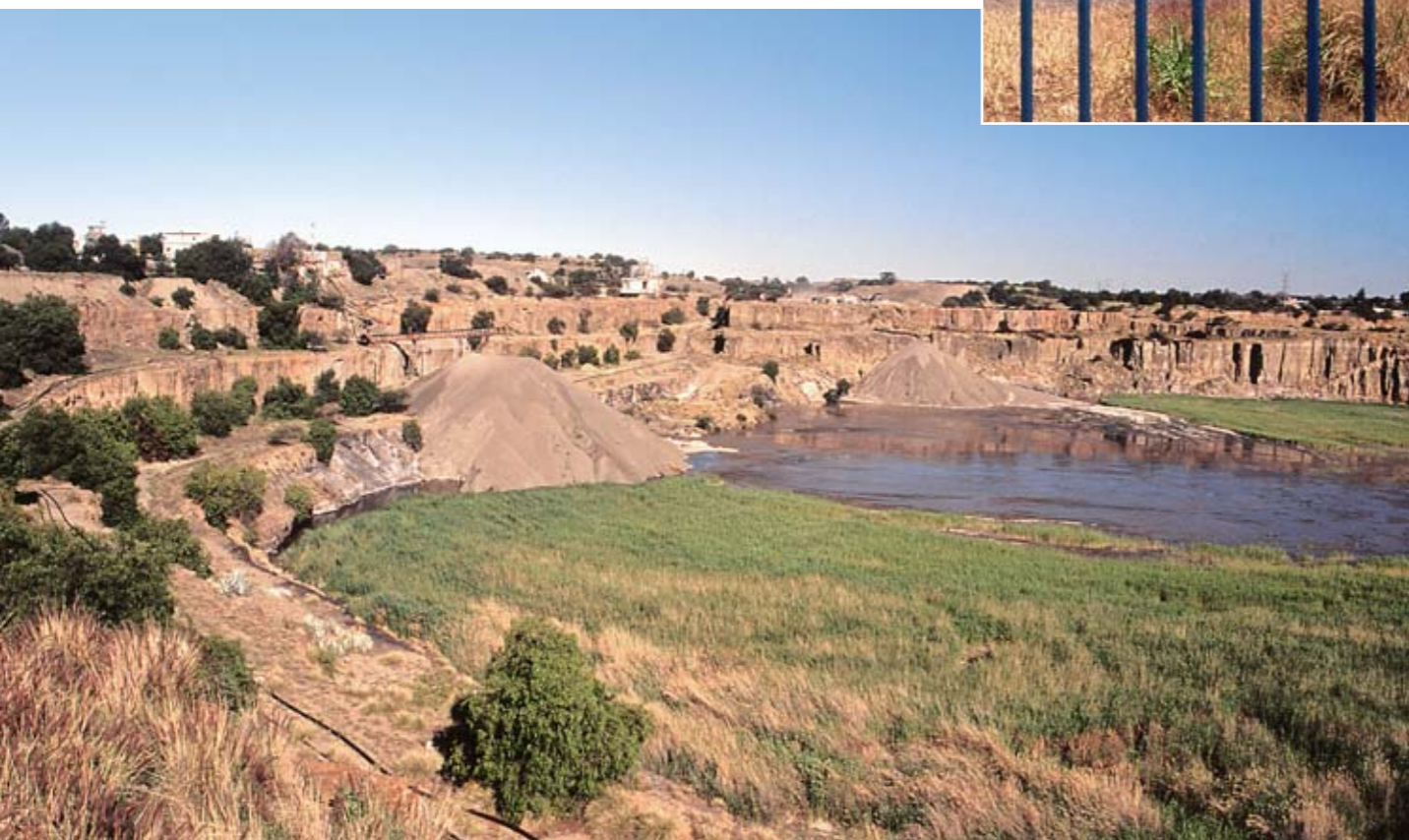

Společnost De Beers Consolidated Mines nedávno dokončila velkorysou rekonstrukci okolí dolu do podoby, jak těžební tábor vypadal v roce 1880. (V popředí jsou chýše, ve kterých bydleli černoští horníci.) Díky tomu se z Kimberley stala turistická atrakce, kde stojí za to se zastavit. Kimberley bylo také díky těžbě diamantů první město na jižní polokouli, kde byl v roce 1882 zaveden elektrický proud.

Největší atrakcí v Kimberley je důl Velká díra (Big Hole). Až do roku 1914, kdy byla těžba ukončena, zde pracovalo dohromady téměř 50 tisíc horníků. Ručně vyhloubili díru o průměru 463 metrů, hlubokou 240 metrů. Poté se však část stěny sesunula a neustále také do jámy pronikala podzemní voda. Proto je dnes díra vidět „jen“ do hloubky 150 metrů. Poté se těžba diamantů na místě změnila z povrchové na hlubinnou a těžilo se až do hloubky 1097 metrů. Celkem bylo získáno 2 720 kilogramů diamantů, k tomu však bylo třeba přemístit 22 milionů tun zeminy.

Johannesburg (přezdíváný „město zlata“) má téměř šest milionů obyvatel a je ekonomickým a obchodním centrem Jihoafrické republiky. V roce 2002 se zde konal Světový summit o udržitelném rozvoji. V roce 2010 se tu hrálo světové finále mistrovství světa ve fotbale. Bezpečno v těchto končinách ale není. Turista je pouličními zloději vnímán jako „chodící peněženka“, procházet se po městě v noci byl holý nerozum.

Pokud už jste v Jihoafrické republice, byla by škoda ne navštívit safari. Jestliže nemáte dost času na obrovský Krugerův národní park (350 kilometrů na délku, 65 kilometrů na šířku) nebo nechcete riskovat malárii, je možné navštívit národní park Pilanesberg (jen dvě hodiny cesty autem z Pretorie). Tento park byl vytvořen uměle, v oblasti vyhaslého vulkanického kráteru. V roce 1979 byla zahájena „Operace Genesis“, kdy se na plochu 572 km² postupně dovezlo z jiných částí jižní Afriky celkem 7 000 kusů živočichů, a to včetně tzv. „velké pětky“ (Big Five) – slonů, nosorožců, buvolů, lvů a leopardů.

V těsné blízkosti národního parku můžete navštívit Sun City, jakýsi jihoafrický pokus o místní „Las Vegas“. Nic bližšího však prozradit nemohu, protože této atrakci jsem se s chutí vyhnul.

Jen 50 kilometrů od Johannesburgu leží Pretoria, administrativní centrum Jihoafrické republiky. Se svým zhruba 1,5 milionem obyvatel je klidnější, bezpečnější i výstavnější. Nicméně i tady si bohatší lidé (běloši i černoši) budují ze svých domovů malé pevnosti, aby se cítili bezpečně. Normou je vysoký plot, nahoře s ostnatým drátem nabitým elektřinou, další zabezpečovací zařízení jsou v domě.

Bydlel jsem u svého černošského přítele, bývalého velvyslance JAR v České republice, Noela Lehoka. Mají s manželkou dvě dospívající dcery a neexistuje, aby šly samy ven. Do školy i do zájmových kroužků je rodiče vozí autem, jinak jsou pořád doma. Manželé Lehokovi přiznávají, že žijí vlastně v komfortním vězení.

V Evropě si ani neuvědomujeme, jaké bohatství máme. Nemyslím teď materiální nadbytek, ale to, že pořád ještě můžeme pustit děti na ulici, aniž bychom příliš riskovali jejich okradení nebo únos.

3.2 Lesotho

Obklopeno ze všech stran Jihoafrickou republikou, rozkládá se v okolí Dračích hor malé „království blízko nebes“, Lesotho. Velikostí nedosahuje ani poloviny rozlohy České republiky (má 30 355 km²) a žijí zde necelé dva miliony lidí. Je to jedna z nejhudších zemí na světě. Ale jako všude v horách, lidé jsou zde prostí, chudí, ale srdeční a příjemní.

Lesotho nemá velké přírodní bohatství, jen dostatek vody na výrobu elektrické energie, kterou prodává do Jihoafrické republiky, a diamanty. Stavba vodních přehrad je vždy kontroverzní – dochází k úbytku již tak nedostatkově zemědělské půdy, přemísťování obyvatel apod. Na druhou stranu disponuje Lesotho zdrojem stabilního příjmu plynoucího z prodeje elektřiny. Díky stavbě přehrad se také velmi zlepšila infrastruktura, zejména dopravní a telekomunikační spojení.

Hlavní město Maseru má 430 tisíc obyvatel. Tedy asi jako naše Brno. V noci si tam však připadáte jako na vesnici. Tma, osvětlení spíše sporadické a vycházet se moc nedoporučuje. Na rozdíl od Johannesburgu nebudete v ohrožení života, ale že přijdete o peněženku, je dost možné.

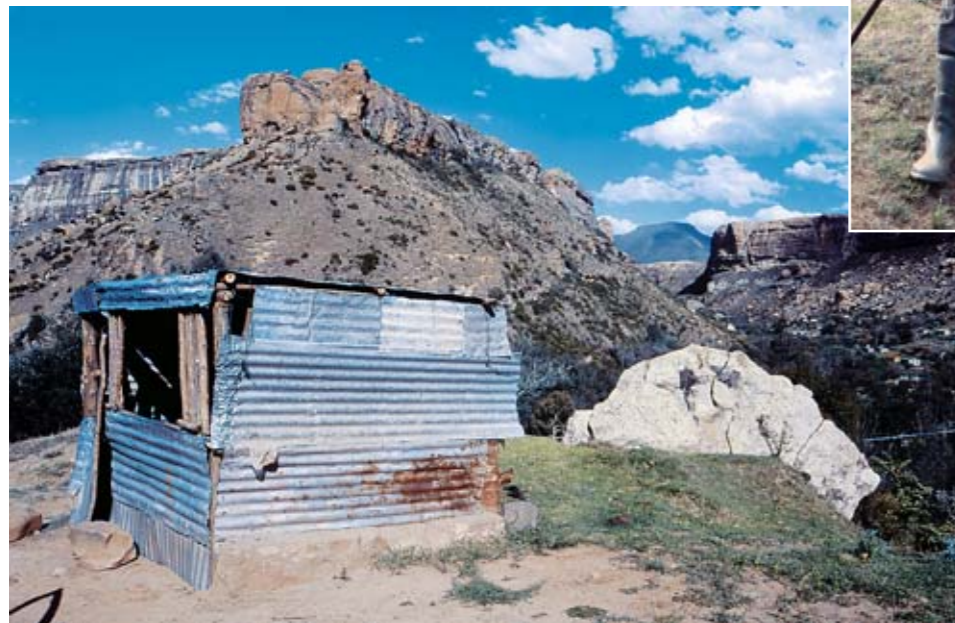

Většina lidí pracujících v zemědělství se žije spíše chovem dobytka. Pastevci, často mladí chlapci, kteří pak jaksí nemají čas chodit do školy, se chrání před větrem dekou a čepicí. Když si čepici stáhnou přes hlavu, vypadají jako zakuklení teroristé. Ale obavy mít nemusíte, jsou milí a na požádání se rádi nechají vyfotit.

Nezaměstnanost je dnes odhadována na 45 %, což představuje problém. Dříve až 60 % dospělé mužské populace dojíždělo za prací do Jihoafrické republiky, v současnosti hledá za hranicemi země obživu přibližně jedna třetina obyvatel. V minulosti také Lesotho využívalo levné pracovní síly a rozvíjel se textilní průmysl. Nyní vše „převálcovaly“ čínské textilky, se kterými ani nesmírně levná pracovní síla v Africe nedokáže soupeřit.

Oproti silnicím a telekomunikacím vypadají obchody ve vnitrozemí dosti tristně. Toto je jeden z nich.

Prakticky celá země leží 1 000 metrů nad mořem a výše. Zemědělství je proto problém. Lesy se zde téměř nevyskytují, ostatní krajinná zeleně je málo. Přívalové deště způsobují intenzivní erozi a půda se tak pomalu, ale nenávratně vytrácí.

Děti jsou velkým bohatstvím a nadějí do budoucna. Dnes už na tom není Leshoto se vzděláním tak špatně, jen 15 % obyvatel je negramotných. Pro tyto děti ve školce byla návštěva z Evropy velkou atrakcí a nadšeně se předváděly.

Velkým problémem však zůstává HIV/AIDS. Odhaduje se, že asi čtvrtina populace je tímto virem infikována. Nemoc, která je zejména důsledkem práce místních mužů v Jihoafrické republice, zapříčiňuje mnoho osobních tragédií a podlamuje ekonomický rozvoj země. V subsaharské Africe obecně je vysoká promiskuita. Pokud muž tvrdě několik měsíců pracuje např. v diamantovém dole, odloučen od rodiny, tráví obvykle volný čas, zjednodušeně řečeno, pitím, nebo hrátkami se ženami lehčích mravů. V takovém případě je nákaza virem HIV velmi pravděpodobná. Doma pak nakazí manželku, případně další ženy. A protože i mezi ženami je promiskuita dost rozšířená, infekce rychle postupuje a nikdo zatím neví, jak tomu účinně čelit.

LES PITCHOUNES SAINTE HELENE
C'est l'engagement pour la réussite
Tél: 97 05 38 16 17 59 45

LES PITCHOUNES SAINTE HELENE
C'est l'engagement pour la réussite
Tél: 97 05 38 16 17 59 45

LES PITCHOUNES SAINTE HELENE
C'est l'engagement pour la réussite
Tél: 97 05 38 16 17 59 45

LES PITCHOUNES SAINTE HELENE
C'est l'engagement pour la réussite
Tél: 97 05 38 16 17 59 45

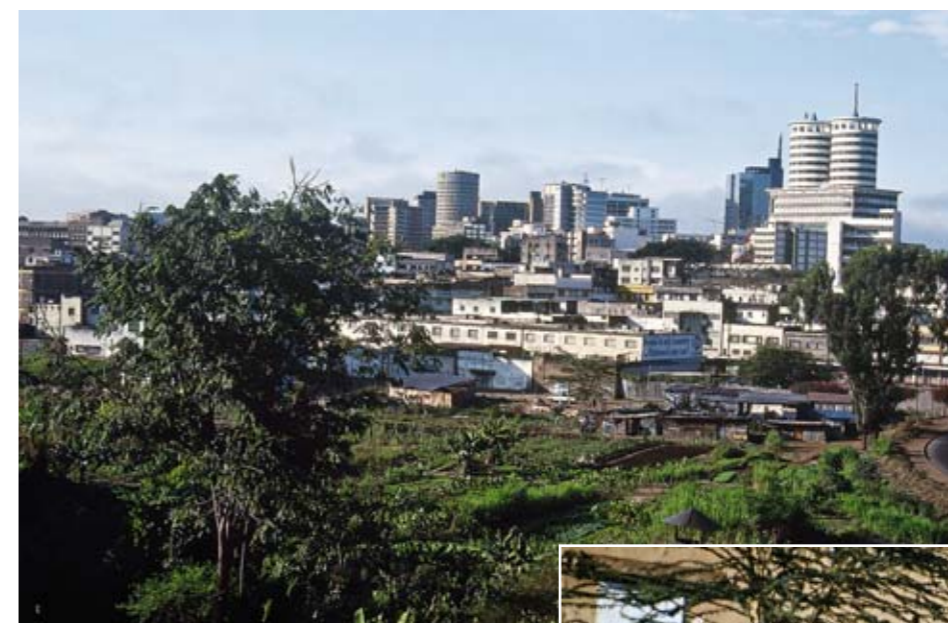
Lesotho je křesťanská země. 80 % obyvatel jsou katolíci nebo protestanté, přibližně 20 % populace vyznává původní přírodní náboženství.

Můj dobrý přítel, MUDr. Noel Lehoko, navštívoval kdysi v Lesothu tuto křesťanskou školu. Pak vystudoval v 70. letech 20. století v Olomouci Lékařskou fakultu. Kvůli apartheidu se nemohl vrátit do Jihoafrické republiky, proto nějaký čas pracoval v Německu, poté léčil v Lesothu místní obyvatele. Odtud pochází i jeho manželka. Po zrušení apartheidu a po pádu komunismu působil jako velvyslanec JAR v České republice. Byl výběrným vyslancem své země a pro posílení vzájemných vztahů a spolupráce dělal maximum. Mluví výborně česky a miluje Moravu. Sám říká: „Děčka, já su Afričan, ale taky Moravák.“ Dnes je velvyslancem v Indonésii.

V Lesothu se nachází na africké poměry velmi kvalitní univerzita (National University of Lesotho), kde studují mladí lidé z několika zemí jižní Afriky. V době mé návštěvy byl rektorem Nigerijec. Učebny i laboratoře jsou velmi slušně vybavené, univerzita se snaží rozvíjet mezinárodní spolupráci. Nicméně není to snadné a občas narazíte na problém tam, kde byste jej nečekali. Katedra rozvojových studií Univerzity Palackého chtěla zkusit program výměny studentů, případně učitelů. Rektor rád souhlasil a vyslal do Evropy jednoho z učitelů. Zaplatili jsme mu letenku, dostal se však jen na letiště do Frankfurtu. Nevšiml si totiž, že má omylem o měsíc posunutý vstupní datum a nebyl proto vpuštěn do Schengenského prostoru. Poté se už neozval.

3.3 Keňa

Keňa je svým způsobem „Afrika pro začátečníky“. Jedná se o politicky relativně stabilní zemi. V hlavním městě Nairobi sídlí řada mezinárodních institucí (např. UNEP – Program OSN pro životní prostředí), lze se tu domluvit bez problémů anglicky. Vzhledem k tomu, že Nairobi leží v nadmořské výšce kolem 1700 metrů, nemusíte se obávat, že byste onemocněli malárií. Teploty jsou tu i v létě příjemné, přestože se nacházíme těsně pod rovníkem.

Nairobi obklopují chudinské čtvrti, slumy. Mnohdy se snaží místní obyvatelé pomoci si tím, že obdělávají kousek půdy, je-li k dispozici. Ve velkých slumech však tuto šanci nemají. Lidé žijí v naprosto nedůstojných podmínkách a řada mladých uniká z této reality fetováním výparů z lepidel. Postupně se z nich stávají lidské trosky a jen málokomu se podaří z pasti drogové závislosti uniknout.

Velká příkopová propadlina se táhne od severu na jih napříč celou východní Afrikou. Zde se pravděpodobně „vynořil“ před několika miliony let člověk (rod Homo). Za další miliony let se tato propadlina rozestoupí natolik, že ji zalije voda ze Středozemního moře a Afrika se rozdělí na dvě části.

Největší atrakcí v Keni nejsou historické památky, ale safari. Na rozdíl od zoologické zahrady je uzavřen „v kleci“ (v autě) člověk a zvířata se pohybují volně. Mezi nejznámější národní parky patří Amboseli (s výhledy na Kilimandžáro) a národní park Masai Mara v jihozápadní části země. Jedná se vlastně o výběžek obrovského národního parku Serengeti (leží v Tanzánii) a v létě je zde možné pozorovat migraci milionů kusů zvířat za potravou.

Masajové jsou chovatelé dobytka a bývali to obávaní válečníci. V minulosti jejich stravu tvořilo maso, mléko a krev (zhruba jednou za dva měsíce krávé u ucha nařízli žílu a odebrali jí asi dvě deci krve). Dnes se situace mění, což je patrné i z obrázku. Dva muži mají na sobě tradiční červené přikrývky, další dva dávají přednost „západnímu stylu“ oblékání.

Typické obydlí Masajů. Hliněné domky bývají obklopeny hradbou trnitého roští, které je v noci chrání před divokými zvířaty.

Společně se zebrami, pakoni a dalšími býložravci putují i jejich predátoři. Lev je nazýván králem zvířat, ale ani on nemá nic jisté. Stačí, aby se při boji s kořistí zranil a je odsouzen k smrti, protože už nebude schopen lovit.

Dalším predátorem je gepard. Jedná se o nádherné zvíře, které krátkodobě dokáže běžet rychlostí až 110 km/hod. Tento gepard se právě chystá k lovu, protože uviděl antilopu. Nakonec však nezaútočil, protože antilopa jej vycítila včas a poodběhla. Pro geparda by pak lov s nejistým výsledkem byl jen zbytečným mrháním energií a musel tedy hledat další kořist.

Možná že slon je tím pravým králem zvířat v savaně. Kromě člověka nemá soupeře, který by jej mohl ohrozit.

Jezero Naivasha se nachází zhruba 120 kilometrů severozápadně od Nairobi. Žila tady slavná Joy Adamsová a její Ivce Elsa. Naivasha je oblíbeným místem pro výletníky z Nairobi a v těchto místech si rádi staví svá sídla místní boháči. O tom svědčí i počet polních letišť v okolí – osmnáct!

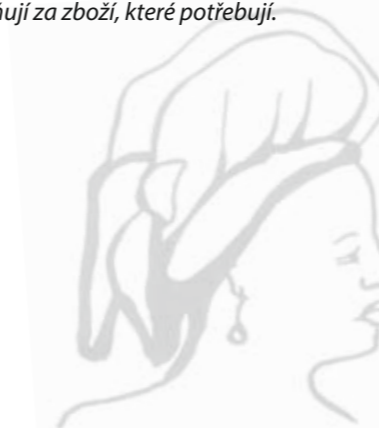
Pekelná brána (Hell's Gate) je jedním ze dvou národních parků, kde se můžete pohybovat pěšky či na kole. Nejsou tu lvi, ale i tak je třeba být obezřetný, není neobvyklé potkat např. skupinku buvolů. A od těch je lépe držet se daleko. Hell's Gate je tektonicky aktivní oblast s horkými minerálními prameny, nedaleko které vybudovali Kanadáné velkou geotermální elektrárnu.

U jezera Naivasha lze spatřit tyto plantáže květin, které se pak exportují do celého světa (jsou zde pro jejich pěstování mnohem příhodnější klimatické podmínky než např. v Holandsku). Sezónní dělníci ze širokého okolí pracují ve velmi tvrdých až nelidských podmínkách. Často nemají ani ubytování, spí venku pod dekou. Jedná se o novodobou formu nevolnictví, která je ukryta a chráněna oplocením před zraky turistů.

Kitale je především dopravní křižovatkou a městem tržnic, kde zemědělci prodávají své produkty, případně je směňují za zboží, které potřebují.

Lake Victoria (Viktoriino jezero) je největším africkým jezerem s rozlohou 70 000 km² (tedy zhruba jako Česká republika). Na jeho březích leží třetí největší město Keni, Kisumu, které bývalo významným přístavem. To je však už jen minulost, dnes si Kisumu pohodlně prohlédnete za den a víc tam není co dělat. V jezeře se nelze ani koupat kvůli bilharziáze.

Z nudného Kisumu se přesuneme podél hranic s Ugandou na sever. Projíždíme překrásnou horskou krajinou. Kousek za obzorem leží majestátní Mount Elgon (4 321 metrů nad mořem).

Děti jsou neposedné, jako všude na světě. Snímek zachycuje, jak mi předvádějí údery karate, které okoukaly v jakémsi akčním filmu.

Dále na sever začíná pustina a divočina. Z hor sjíždíme do nížiny s úmornými vedry. Dostáváme se do oblasti Sahelu, tedy do polopouštní oblasti, která se postupně mění v poušť.

V takto drsných podmínkách žijí lidé kmene Turkana. Vedou z našeho pohledu primitivní způsob života, ale pozor, my bychom v jejich podmínkách nepřežili možná ani týden.

Jejich typickým společníkem je velbloud. Společenské postavení se zde neodráží ve výši bankovního konta, ale v počtu velbloudů, které rodina vlastní.

Takto vypadá místní internát.
Žáci spí v chýších roztroušených v okolí školy.

Mezi Kalokolem a městečkem Lodwar vede v této pustině kupodivu celkem slušná zpevněná cesta. Nicméně doprava je typicky africká. Do tohoto místního taxíku se nás vměstnalo sedmnáct. Při návratu od jezera Turkana jsem se dokonce už dovnitř nevešel a 50 kilometrů cesty jsem se třemi dalšími hochy strávil vzadu vestoje na nárazníku. Jiná volba nebyla, protože auto jede jen ráno a večer.

Před lety vyhloubili v této pustině Izraelci v rámci rozvojové pomoci 18 metrů hlubokou studnu. Díky přístupu k pitné vodě zde mohla vzniknout „střední škola“ pro 200 dětí ze širokého okolí. Škola je vlastně jednoduchá plechová budova. V době mé návštěvy tu nebyla elektřina, pouze dvě (!) plynové lampy na osvětlení.

Středoškoláci z osady Kalekol, která se nachází nedaleko jezera Turkana (dříve Rudolfovo jezero). Kluk napravo byl mým průvodcem a na doporučení místního irského misionáře jsem mu na další rok zaplatil školné. Byl totiž sirotkem a staral se o tři mladší sourozence. Když jsem jej pozval na „opulentní večeři“ (kuře s rýží), polovinu večeře si zabalil a odnesl sourozencům.

Západ slunce nad Lodwarem.

3.4 Uganda

Hlavní město Ugandy, Kampala, má 1,2 miliónu obyvatel, tedy přibližně stejně, jako Praha. Jsou však koncentrováni na menší ploše a především v centru města se proplétá zmetí lidí a aut.

Old Taxi Park. Hlavním dopravním prostředkem jsou minibusy pro 8 lidí, běžně v nich ale cestuje 15 i více pasažérů. Jízdní řád neexistuje, jede se, až se vozidlo zaplní cestujícími.

První dojem z Kampaly je vcelku dobrý. To však neznamená, že zde není chudoba. Naopak. Místní lidé jsou velmi přátelští, ale vypořádávají se stále ještě s důsledky krvavé vlády Idi Amina (zabil 300–500 tisíc příslušníků vlastního národa). Okolí města obklopují, jako jinde v Africe, slumy.

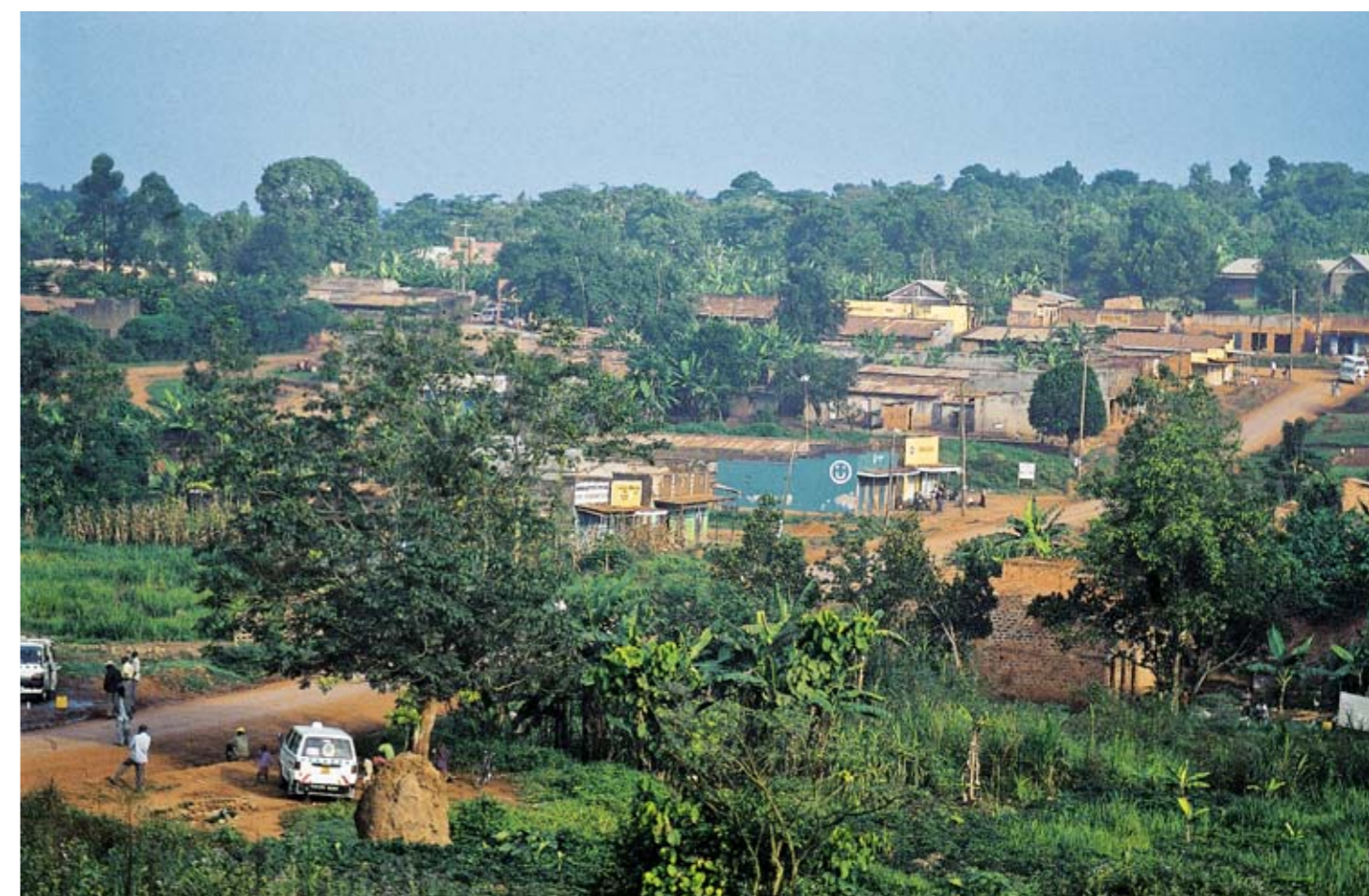

Uganda je jednou z mála zemí, která účinně bojuje s HIV AIDS. Alespoň podle tvrzení oficiálních zdrojů. Oficiální statistiky hovoří o 5 % populace infikované virem HIV, zahraniční lékaři, kteří v zemi působí, jsou však přesvědčeni, že reálné číslo bude mnohem vyšší.

Většina obyvatel žije ve venkovských oblastech zemědělským způsobem života. Muži zúrodňují pole ne právě moderními postupy (výhodou ovšem je, že takto nejsou závislí na fosilních palivech). Ženy se starají o domácnost. To obnáší i sbírání dřeva na otop a donášku vody v těžkých, 10–20 litrových kanystrech. S tím pomáhají i malé děti. Dospívající chlapci pasou dobytek, často na úkor školní docházky.

V Ugandě, v městečku Buikwe, nedaleko Viktoriina jezera, provozuje Česká katolická charita společně se slovenskou Vysokou školou sv. Alžbety nemocnici, na kterou můžeme být právem hrdi. Několik lékařů a zdravotních sester, kteří se střídají v několikaměsíčních intervalech, zde poskytují základní zdravotní péči lidem ze širokého okolí. Bohužel rozsah aktivit bude muset být v budoucnosti pro nedostatek finančních prostředků a pro velmi omezenou pomoc ze strany ugandské vlády výrazně utlumen.

Charita provozuje v této oblasti kromě nemocnice ještě dvě školy, jednu základní a jedno učiliště. Situace se zlepšuje, ale místní kuchyně nepracuje zrovna v hygienicky optimálních podmínkách.

Buikwe a okolí. V tomto městě (z pohledu nerozvinuté infrastruktury jde spíše o vesnici) nemá naprostá většina obyvatel elektřinu. Celoročně se tu stmívá kolem sedmé hodiny večerní a lidé pak tráví čas společně na ulicích, na ohni připravují jídlo a klábosí. Možná je to lepší, než sledovat otupující nekonečné seriály v televizi.

Chlebovník, asi největší ovoce na světě.

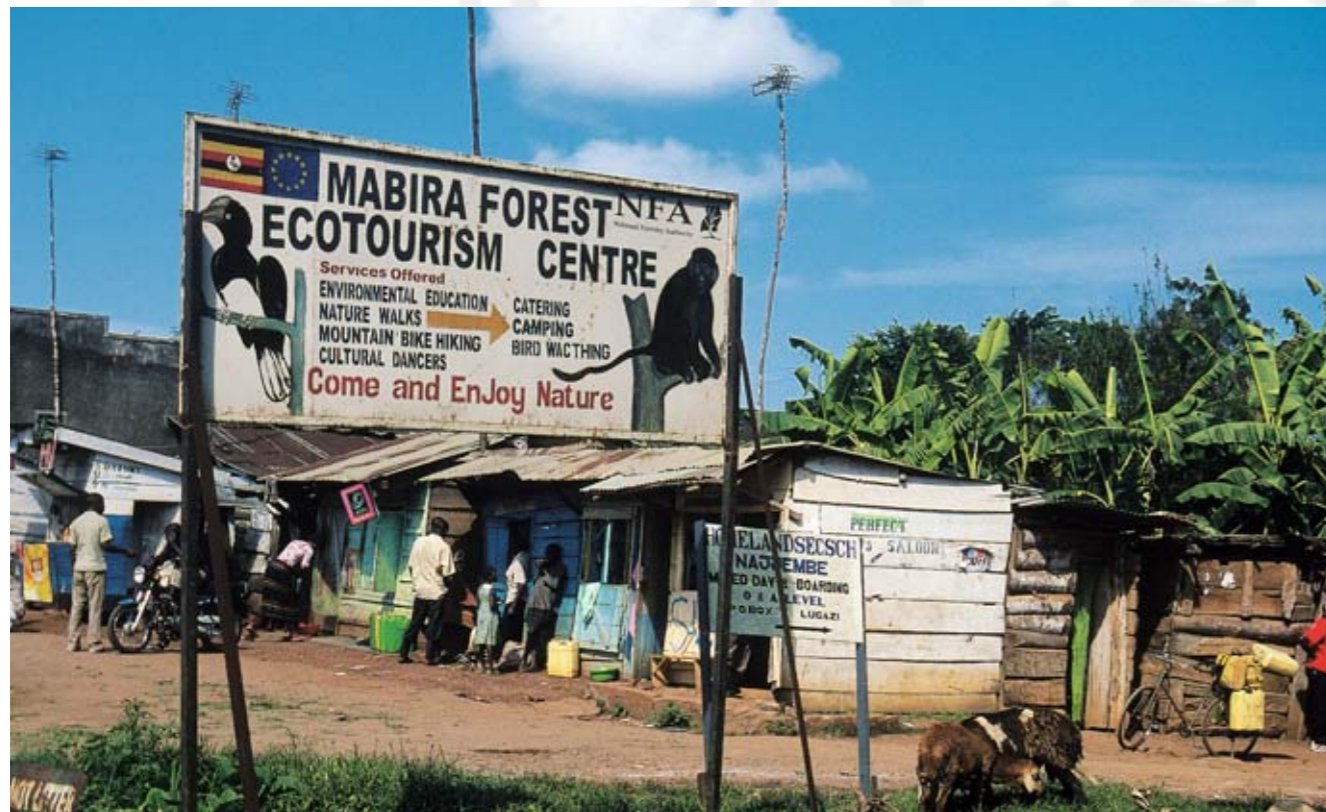
Kousek od česko-slovenské nemocnice se nachází tato restaurace, kam chodí lékaři často na oběd. Vaří se tu skromně, ale dobře. Nejčastěji rýže, banány, kousek drůbežního masa. Málokdy jsou v nabídce brambory. Ty se totiž vaří dlouho a spotřebují hodně energie.

Buikwe protíná slavná železnice spojující Kampalu s keňským přístavním městem Mombasa. Postavili ji Angličané a nedivil bych se, kdyby lokomotivy a železniční vozy pamatovaly koloniální éru.

Asi 10 kilometrů od Buikwe se nachází lesní rezervace Mabira. Je to jedno z posledních míst, kde se podařilo v nížinné oblasti uchovat původní deštný prales. Můžete se jím hodiny procházet po dobře udržovaných cestách a pozorovat jeho krásu. Musíte si však dát pozor na opice. Jakmile pustíte tašku či fotoaparát z ruky, rády je ukradnou.

Před nebo po návštěvě pralesa se můžete občerstvit na přilehlém tržišti. Doporučuje se dbát na hygienu. Vyplatí se kupovat pouze to, co je přírodně zabalené (banány, pomeranče, ...), jinak vás pravděpodobně průjem nemine.

Asi 80 km východně od Kampaly, blízko města Jinja, lze navštívit prameny Nilu. Nil vytéká z Viktoriina jezera. V oblasti výtoku vyvěrají také pod vodou, velmi silné podzemní prameny. Toto místo je symbolicky považováno za počátek Nilu.

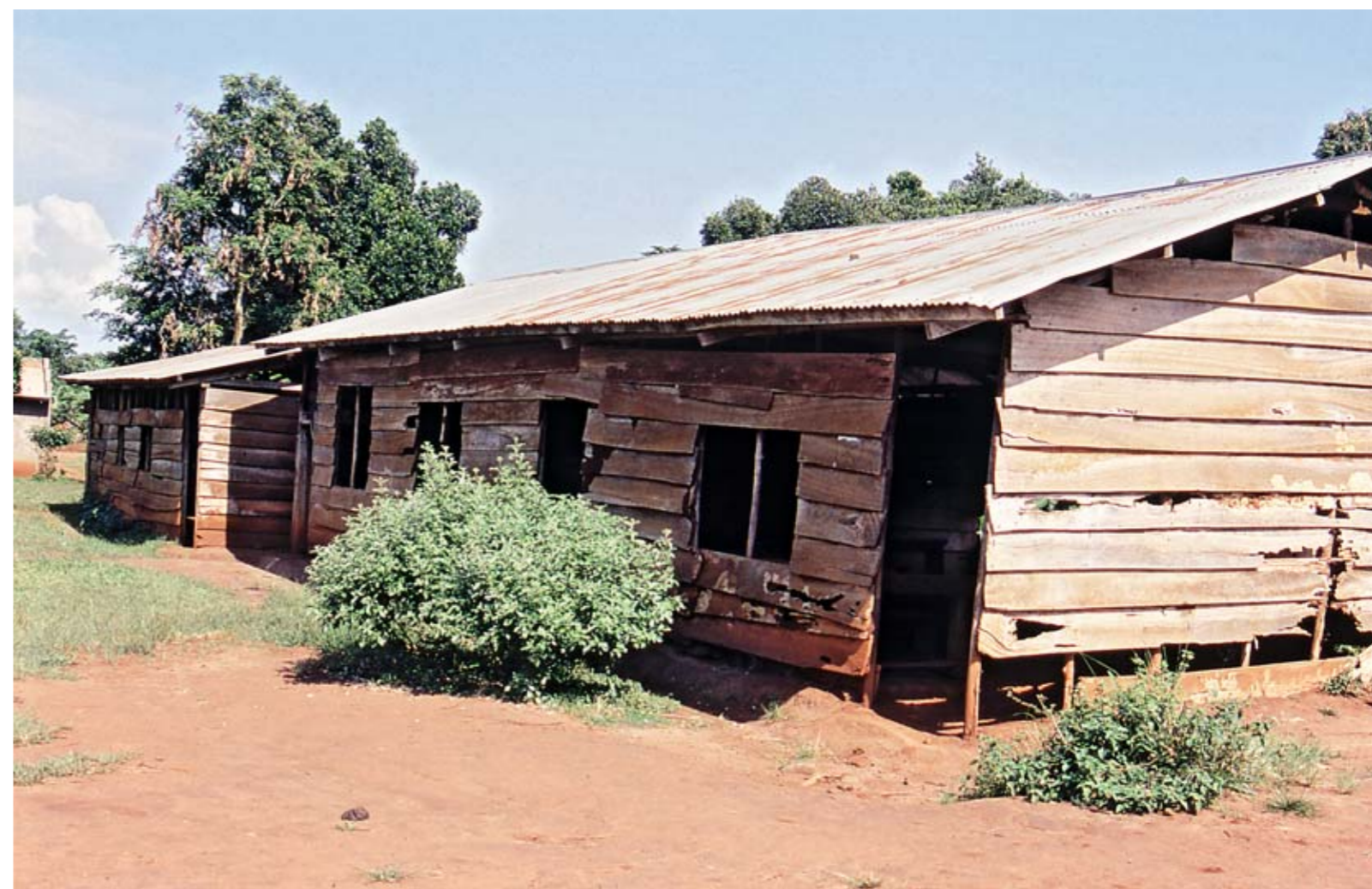
Pokud mají místní obyvatelé nějaké bohatství, tak jsou to jejich děti. Těch je všude kolem hodně.

Život v okolí Viktoriina jezera je velmi prostý a místní lidé jsou chudí. Většina z nich spadá podle kritérií Světové banky do skupiny obyvatel žijících v absolutní chudobě (denní příjem je nižší než 1,25 USD na jednoho obyvatele). To však neznamená, že se neumějí radovat ze života.

Zdaleka ne všechny děti mohou chodit do školy. Budova školy pak občas vypadá úplně jinak, než si to my, Evropané, představujeme. I vnitřní vybavení je více než prosté. Pokud se z darů v rámci rozvojové pomoci podaří postavit školu novou, můžete si být jisti, že vaše peníze byly využity smyslně.

Východ slunce nad Nilem v oblasti národního parku Murchison Falls (Murchisonovy vodopády). Přestože většina turistů v Ugandě směřuje do horských oblastí na jihozápadě země, aby spatřili horské gorily (což je dnes předražená záležitost, zaplatíte 10 000 Kč za den), vyplatí se navštívit Murchisonovy vodopády, asi 200 km severně od Kampaly.

Nil se zde prodírá skalní průrvou jen šest metrů širokou a jedná se asi o největší podívanou na celém Nile, který od Viktoriina jezera až po ústí ve Středozemním moři urazí cestu dlouhou 6 700 km.

Lze zde spatřit množství pavíánů. Ti jsou někdy tak „odrzlí“, že klidně vyskočí na kapotu auta a dožadují se potravy.

Jízda autem po parku není občas jednoduchá. Cesty jsou nezpěvněné a pokud by na takto rozestavěnou cestu výrazněji zapršelo, můžete v parku uvíznout i na několik dnů.

Oblast Murchisonových vodopádů. Žilo tu původně 15 000 slonů, množství nosorožců a lvů. Pytláci, vyzbrojeni automatickými puškami, tyto velké živočichy vyhubili, takže se už v parku nevyskytují a pohybuje se zde jen několik skupinek lvů. Nicméně i tak je na co se dívat a podél Nilu se nacházejí početné skupiny krokodýlů a hrochů.

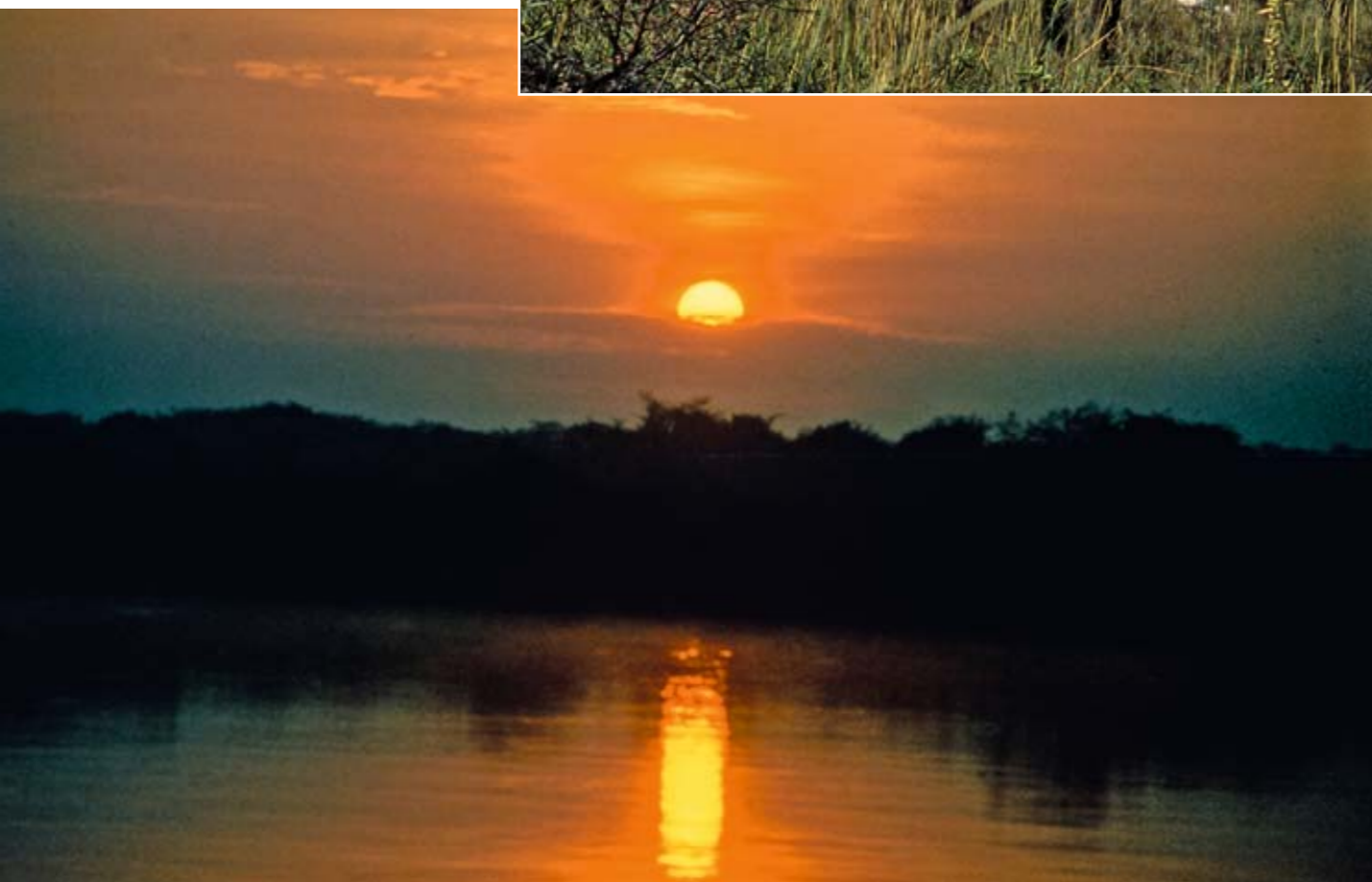

Mezi další velká zvířata, která lze snadno spatřit, patří žirafy a buvoli.

Západ slunce nad Nilem.

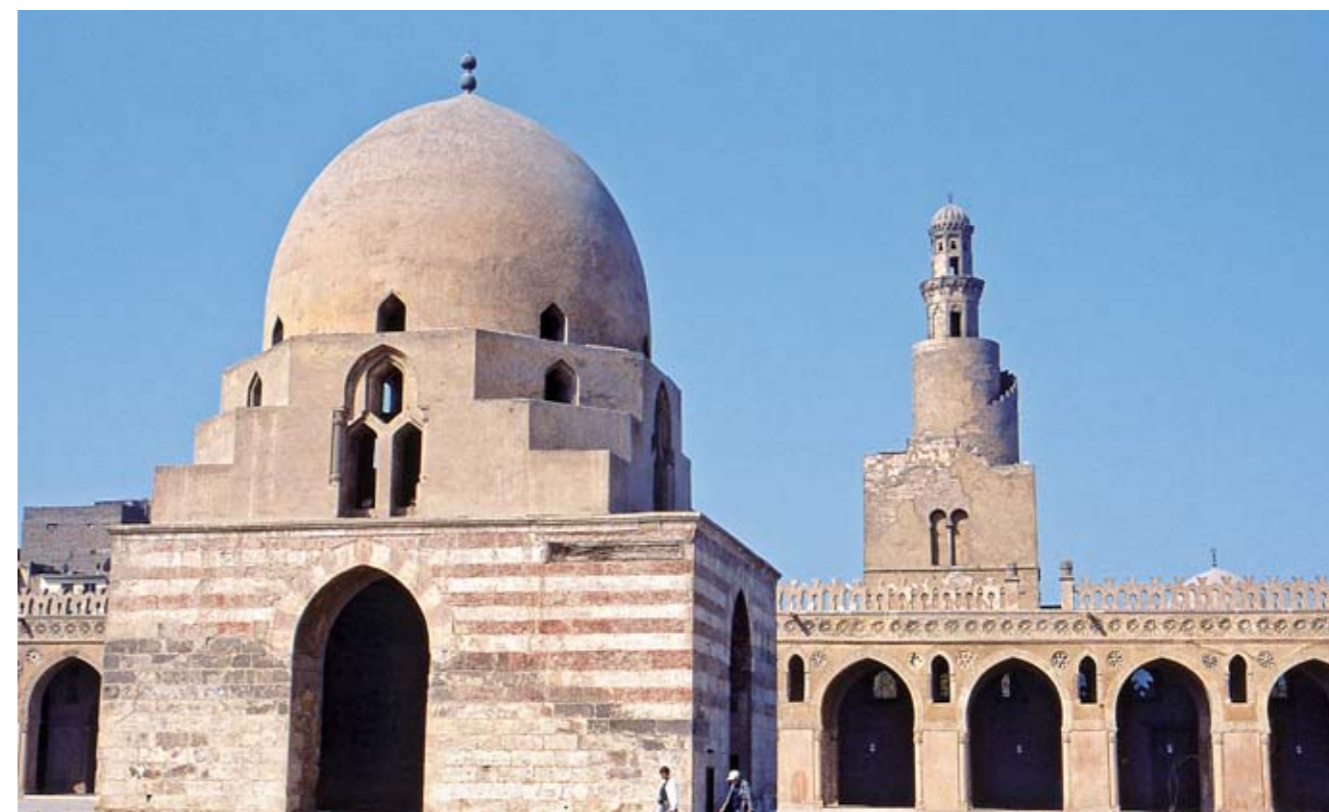

3.5 Egypt

Káhira je hlavním městem Egypta s populací asi 20 milionů obyvatel. Na to, v jak chudých a stísněných podmínkách většina lidí žije, je až s podivem, jak nízkou má město kriminalitu v oblasti násilných činů.

Arabští muslimové tvoří 90 % obyvatel Egypta. Nejstarší islámskou stavbou je mešita Ibn Tulún, postavená již v roce 879 Ahmedem ibn Tulúnem, vyslancem bagdádského kalífa. K mešitě patří velmi zajímavý „otevřený minaret“ s vnějším schodištěm.

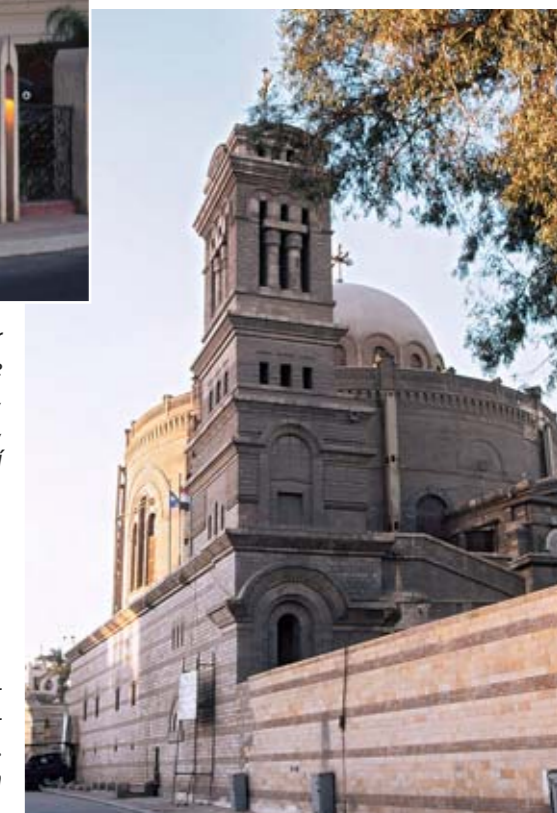
Městu vévodí Citadela, jejíž výstavbu započal v roce 1176 muslimský generál Saladin.

Kromě několika mešit se nachází v komplexu Citadely také Národní vojenské muzeum, které má demonstrovat sílu egyptského státu.

Za mnohem velkolepější lze považovat dílo s názvem „Panoráma říjnové války“ (October War Panorama) v blízkosti předměstí Heliopolis. Soudruzi umělci ze Severní Koreje zde postavili přehlídku „vítězství egyptských vojsk nad Izraelem v roce 1973“. Potíž tkví v tom, že jsou zdokumentovány pouze první tři dny šestidenní války. Další, již neúspěšný průběh, byl vynechán. Jedná se o hezkou ukázkou toho, jak někteří jedinci i celé společnosti odmítají vnímat realitu a selektivně si vybírají jen to, co dokáží psychologicky vstřebat.

Koptské město leží na jižním okraji města. Po zániku faraonových dynastií a před příchodem islámu byl Egypt křesťanskou zemí. Koptští křesťané jsou potomky původního ne-arabského obyvatelstva. Úzké uličky a stavby trochu připomínají Staré město v Jeruzalémě. Když byl v roce 70 n.l. Jeruzalém dobyt Římany a Židé byli vyhnáni ze země, část z nich našla útočiště právě v Egyptě.

V Káhiře, ale také ve všech dalších městech zarazí člověka lhostejnost lidí k veřejnému prostranství. To občas připomíná smetiště. Nejmarkantnější příklad jsem viděl na veřejných záchodcích autobusového nádraží v Hurghadě, kam se nedalo ani vkročit.

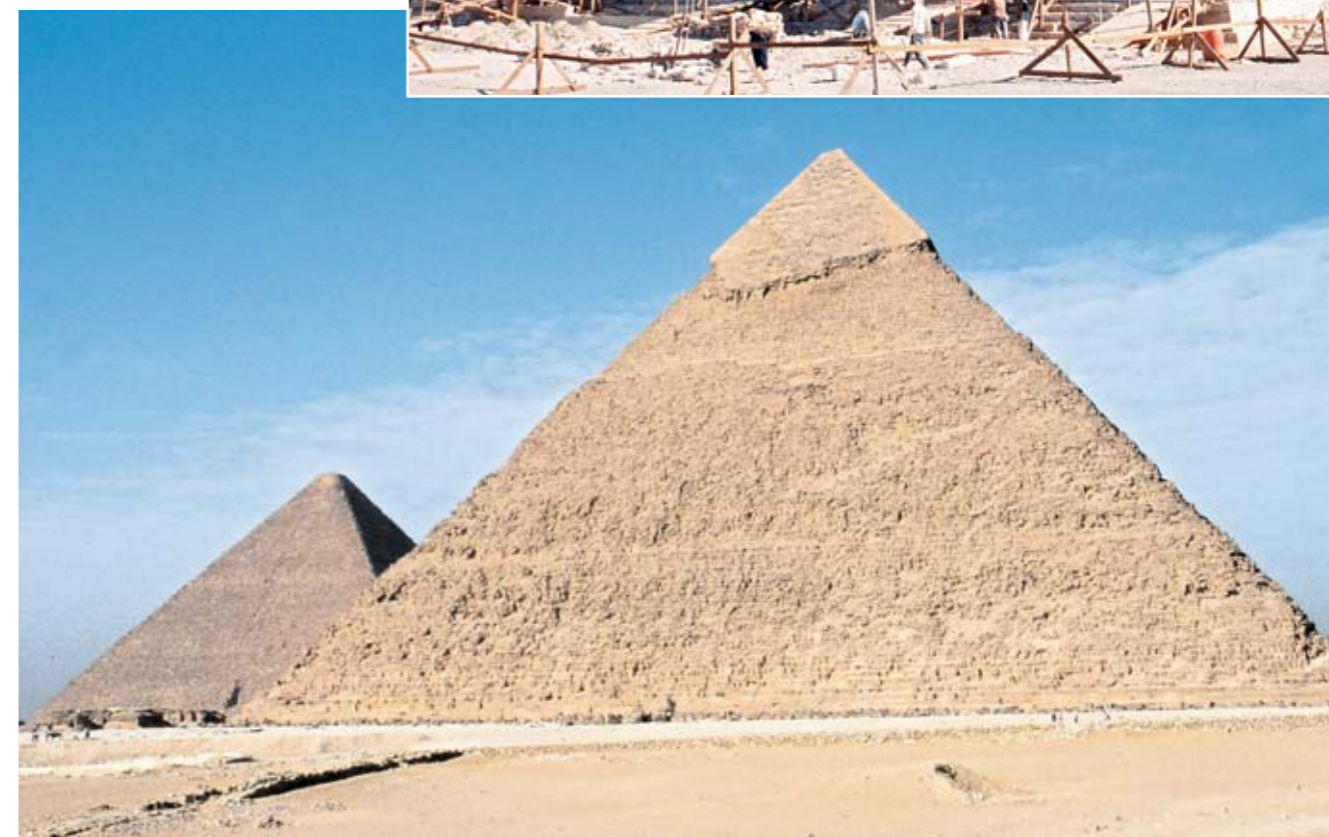

Typický obrázek nejen pro Egypt, ale pro všechna velkoměsta rozvojového světa. Lidé žijí v nuzných poměrech, často bez zaměstnání. Unikají pak do „virtuálního světa“ nekonečných a stupidních televizních seriálů. Ten jim zprostředkuje satelitní přijímače, na které se peníze prostě sehnat musí.

Egyptská civilizace vznikla již před 6 000 lety v údolí Nilu a je nejstarší známou civilizací. Zanechala po sobě velkolepé památky – slavné pyramidy v Gíze a okolí (např. Abu Sir, Memphis, Dahshur).

Nejstarší pyramidou je stupňovitá Saqqara.

Nejlípším dopravním prostředkem v poušti jsou velbloudi, případně i koně. Sahara je vlastně písčný oceán a velbloudům se proto právem říká „koráby pouště“.

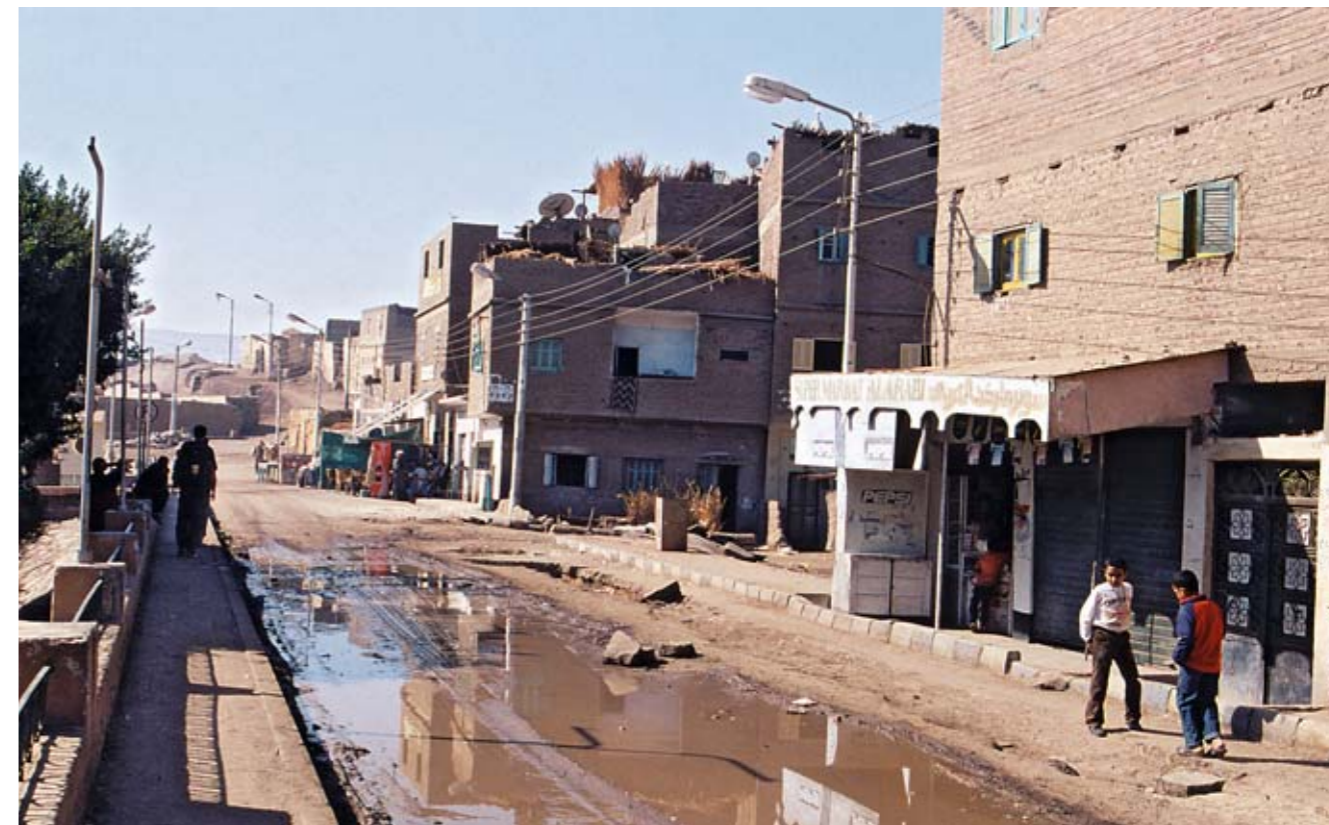
Sahara je dnes především kamení a písek, občas nějaká oáza. Ale nebylo tomu tak vždy. Kdysi Saharou protékaly řeky, žily tu antilopy, buvoli a další zvířata, člověk zde choval dobytek. Po posledním zalednění se však oblast postupně stávala teplejší a sušší. Lidé koncentrovali svá stáda do míst, kde ještě nějaká voda byla. To vedlo k vytváření erozních ohnisek, odkud se poušť začala šířit dál. Tento proces pokračuje dodnes na jihu Sahary, v pásnu nazývaném Sahel.

Sfingu nazývali Arabové „Otec hrůzy“. Má podobu lva s lidskou tváří a je možné, že je artefaktem zaniklé civilizace, která předcházela egyptské civilizaci. Možná však vznikla až v období Rachefovy vlády (2558–2532 př.n.l.). Hned za Sfingou se nachází Rachefova pyramida, nejslavnější Cheopsova pyramida, a menší Menkaurova pyramida.

Cheopsova pyramida je tvořena 2,5 miliony vápencových kvádrů, z nichž každý váží v průměru 2,3 tuny. Je postavena s neuvěřitelnou přesností. Jak toho bylo dosaženo, zůstává dodnes záhadou.

Snad nejslavnějším komplexem památek Egyptské civilizace je Luxor. Příjmy z turistiky představují 85 % komunálního rozpočtu. Tomu rozhodně neodpovídá úroveň infrastruktury v okrajových částech města.

Zdi a sloupy chrámu v Luxoru i v nedalekém Karnaku jsou bohatě zdobeny výjevy ze života nejstarší známé lidské civilizace.

Luxorský chrám je asi nejpůsobivější ze všech faraónových památek. Vystavěl jej Amenhotep III. (1390–1352 př.n.l.) Během jeho vlády egyptská civilizace dosáhla vrcholu své moci a rozkvětu.

Na západním břehu Nilu leží slavné Údolí králů. Téměř všichni faraóni byli pohřbeni právě zde. Zdi skalních hrobek jsou vyzdobeny výjevy z posmrtného života. Prakticky všechny hrobky, původně naplněné zlatem a dalšími poklady, byly vykradeny. Jediná nevykradená a proto dnes nejslavnější je Tutanchamonova hrobka. Nalezené poklady jsou vystaveny v Egyptském muzeu v Káhiře. Jednalo se o relativně nevýznamného faraóna, který zemřel velmi mladý a vládl jen 9 let (1336–1327 př.n.l.). Těžko si představit, jaké poklady musely obsahovat hrobky významných faraónů.

Chrámy královny Hatšepsut byl vybudován na několika skalních terasách, okolní kopce jsou vápencové. Hatšepsut byla jedinou staroegyptskou královnou. Je paradoxem, že se jedná asi o nejoblíbenější zastávku autobusových okružních jízd, chrám přitom není uvnitř nijak velkolepě vyzdoben.

Přímo před chrámem lze vidět hezký nápis upozorňující na významný strom. Má to jedinou vadu – strom dávno uschnul a cedule tak působí poněkud ironicky.

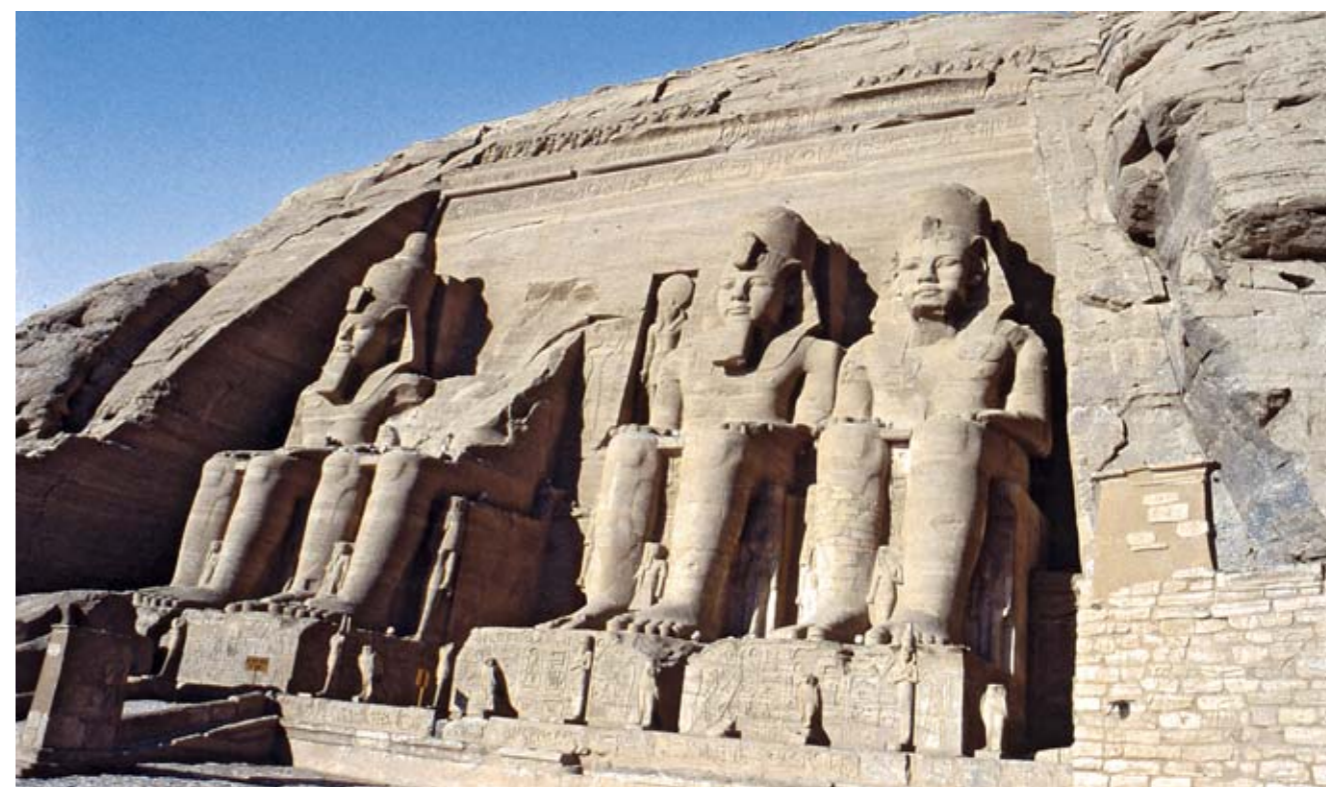

Z kopců mezi chrámem královny Hatšepsut a Údolím králů můžete pozorovat zavlažovaná pole, kterým dává životodárnou vláhu řeka Nil. Vše kolem je poušť, táhnoucí se napříč od východu na západ celým africkým kontinentem. V Egyptě jsou jen 2,5% obdělávatelné půdy a populace stále narůstá. Stejně jako v dalších arabských zemích tak většina mladých lidí nemá perspektivu důstojného života se slušným zaměstnáním. Jejich frustrace a hněv, který se projevuje především u mužů, pak roste. Žádný otec totiž nedá dceru muži bez zaměstnání a perspektivy.

Na jihu Egypta, u súdánských hranic, byl díky podpoře UNESCO zachráněn před zatopením velkolepý chrám Abu Simbel, který nechal postavit mocný faraón Ramesse II. V 50. letech 20. století vybudovali Egyptané se sovětskou pomocí novou přehradu proti proudu Nilu nad Asuánem, která hladinu řeky zvedla o 62 metrů. Památku chtěli obětovat se zdůvodněním, že „utopením minulosti se zachová budoucnost“. Naštěstí se švédským inženýrům podařilo chrám přemístit nad zátopovou úroveň, pod uměle vytvořenou horu s obrovskou betonovou kupolí chránící chrám před navršenými skalami a zemínou.

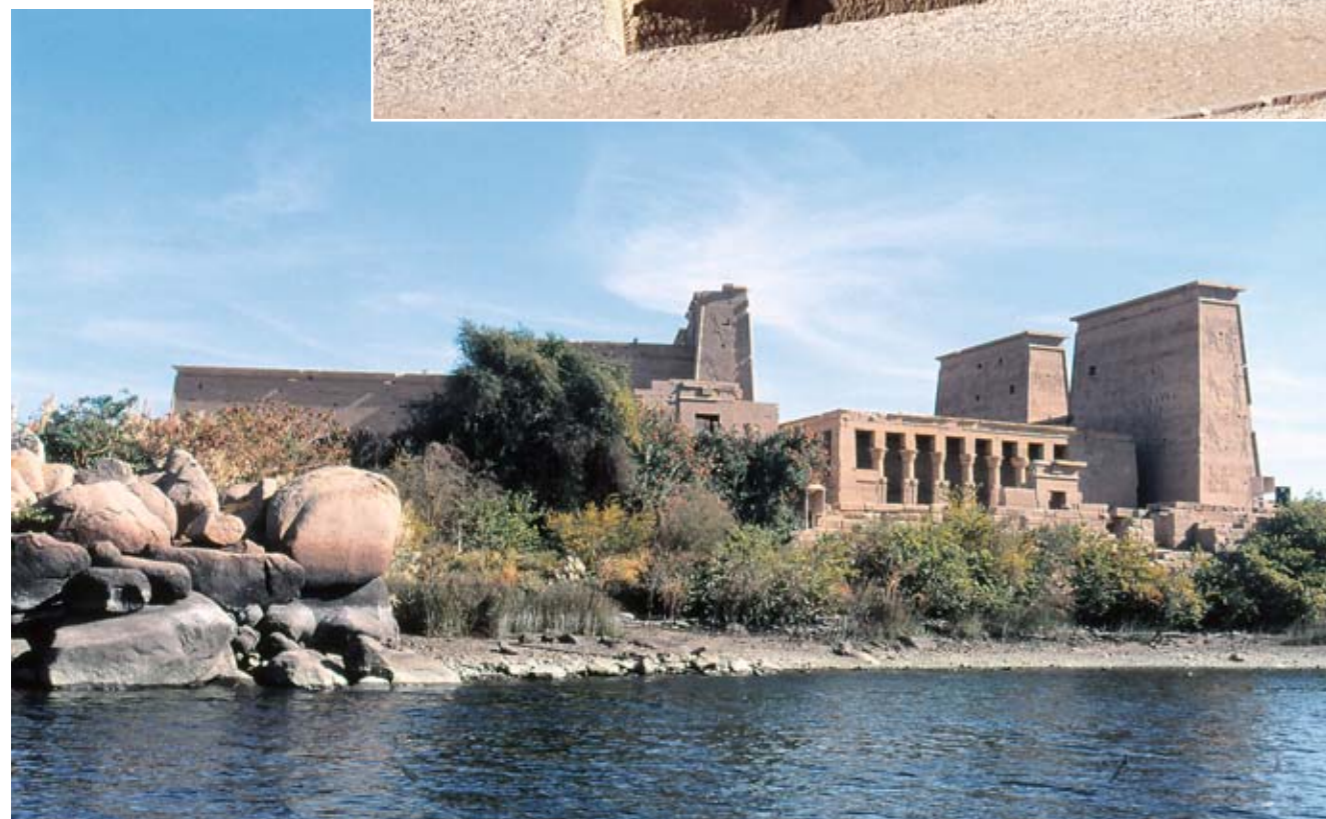

Násirovo jezero (resp. Asuánská přehrada) je největším uměle vytvořeným jezerem na světě. Rozprostírá se od přehradní hráze až do vnitrozemí Súdánu v délce 480 kilometrů, místy dosahuje šířky až 35 kilometrů. Z ekologického hlediska se jedná o kontroverzní stavbu. Na jednu stranu dodává elektřinu a zabraňuje záplavám podél Nilu, na druhou stranu nejsou na zemědělské pozemky záplavami dodávány živiny, které pak musí být nahrazeny drahými a na výrobu energeticky náročnými průmyslovými hnojivými.

Na ostrově Agilkia (nazývaný také Philae) se nachází překrásný romantický chrámový komplex zasvěcený bohyni Isis, k němuž lze doplnout jedině lodí. Musíte však neúprosně smlouvat, jinak by vás místní „podnikatelé“ seděli z kůže. Návštěva ale rozhodně stojí za to.

V Asuánu, stejně jako v dalších egyptských městech, existují komunity křesťanů. Právě probíhaly oslavy Nového roku 2010, které pokazila skupina fanatických šílenců v Káhiře, kteří na konci bohoslužby, když lidé vycházeli z kostela, zastřelili deset lidí.

Přímo ve městě Asuánu lze spatřit „Nedokončený obelisk“. Je vytesán do 42 metrů dlouhého žulového monolitu. Kdyby byl dokončen, vážil by 1168 tun a jednalo by se o největší kamenný monument, který staří Egypťané vytesali ze skály. Při závěrečných pracích se však v kamenném masívu objevil kaz, který znemožnil dokončení obelisku, a zklamání řemeslníci místo opustili. Dodnes není vyjasněné, k čemu by byl obelisk určen, kdyby byl dokončen.

Hurghada je známá především svým turistickým průmyslem. Město má na jednu stranu pěkné stavby, třeba místní mešitu, na druhou stranu panuje na ulicích kousek od řetězce pobřežních hotelů značný nepořádek.

Na to, že místní obyvatelé turistický ruch živí, si s údržbou infrastruktury moc hlavu nelámou. Toto je molo, na které vstoupit může být adrenalinovým zážitkem s nejistým koncem. Byl jsem v Hurghadě jeden den a to mi bohatě stačilo. Dokážu si představit mnohem lepší způsob rekreace.

Moře samotné je krásné a při šnorklování lze pozorovat bohatý podmořský život. K moři se ovšem téměř nedostanete, pokud se neubytujete v jednom z hotelů u pláže. Zde pak máte k dispozici pás vody široký zhruba 80–100 metrů, kterým musíte vyplavat ven na moře.

Nová generace mladých ve městě Suez. Těžko říct, jaký život je čeká. Období míru, nebo válek a občanských nepokojů? Život v bídě a nezaměstnanosti nebo v relativním dostatku?

Klasický obrázek – krásné moře, ale všudypřítomné odpadky. V minulosti se alespoň jednalo obvykle o rozložitelný, organický odpad. Dnes tvoří hlavní složku odpadů plast, který je v přírodě prakticky nerozložitelný.

Suezský kanál je 163 kilometrů dlouhý pruh vody, který oddělil Afriku od Asie. Ročně jím propluje více než 20 000 lodí a poplatky za proplutí činí podstatnou část egyptského rozpočtu. O jeho vybudování se pokusil již faraón Nekau II v letech 610–595 př.n.l. Poté, co však přišlo o život více než 100 000 dělníků, byly práce zastaveny. V moderní době kanál vybudovali a pro plavbu lodí otevřeli v letech 1859–1869 Francouzi a Britové. V roce 1956 znárodnil Suezský kanál prezident Násir. Francouzi a Britové ve spolupráci s Izraelci odpověděli vojenskou invazí, která způsobila „suezskou krizi“. Po ostrých protestech mezinárodního společenství se stáhli. Dodnes ale není z bezpečnostních důvodů povoleno na kanálu provoz výletních lodí.

Vzpomínka na středověké střety křesťanů a muslimů ve Svaté zemi. Křížácký hrad v Akabském zálivu v blízkosti hranic s Izraelem.

Již na asijském kontinentu, ale stále jako součást Egypta, zabírá prostor mezi Suezkým zálivem a Akabským zálivem Sinajský poloostrov. Vznikl důsledkem pohybu africké a arabské litosférické desky, které se od sebe již 40 milionů let vzdalují. Pobřeží poloostrova se stalo rájem potápěčů. Vnitrozemí zase tvoří poušť s překrásnými horami.

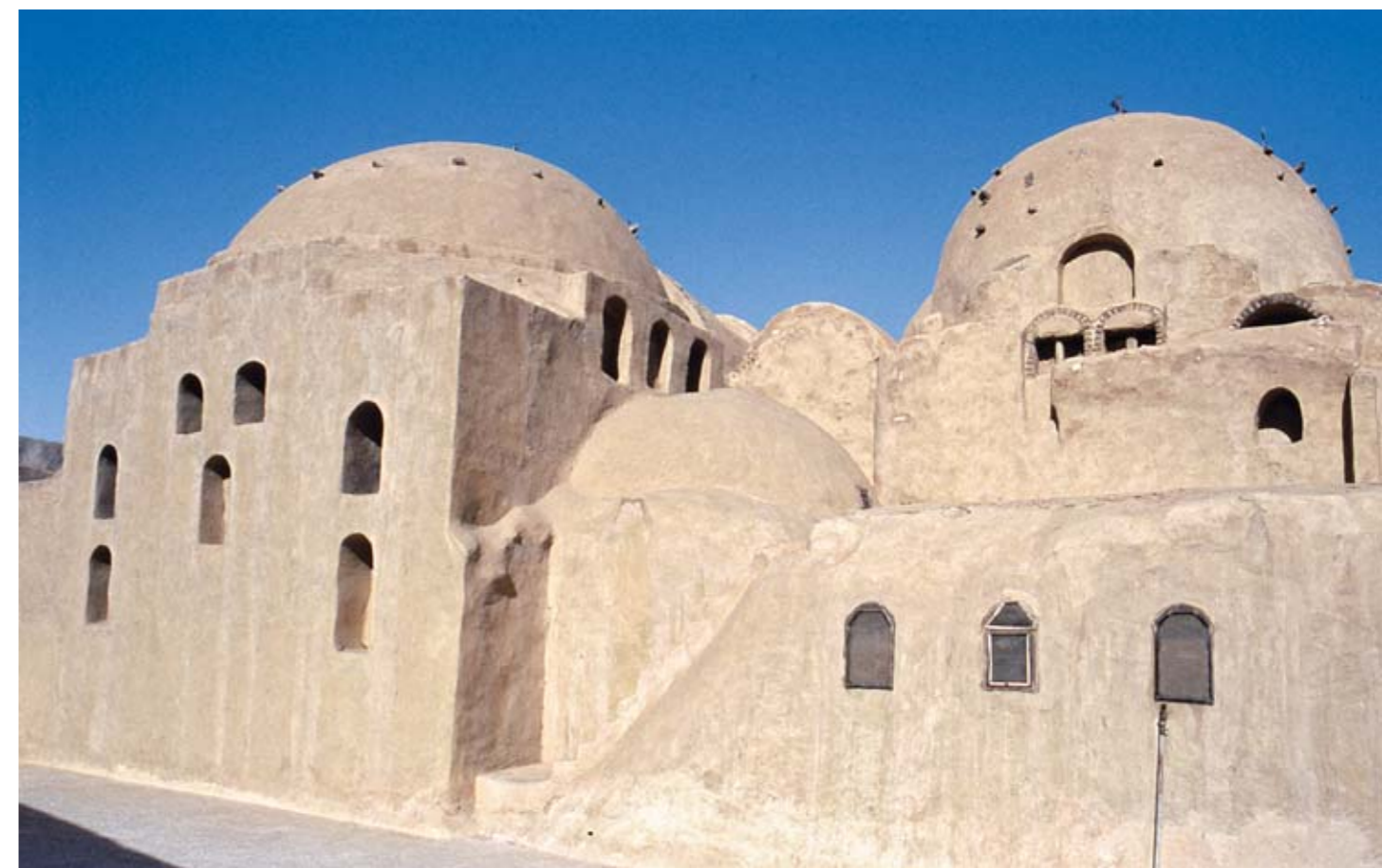

Mojžíšova hora (Mt. Sinai). Židé, křesťané i muslimové věří, že zde obdržel Mojžíš od Boha Desatero přikázání. Hora je 2 285 metrů vysoká, ale snadno přístupná. Na vrchol se doporučuje vystoupat v nočním chladu a počkat si na ranní východ slunce.

Pod horou se nachází klášter sv. Kateřiny. Podle legendy právě zde promluvil Bůh k Mojžíšovi v podobě hořícího keře. Klášter byl založen již kolem roku 330. Nese jméno sv. Kateřiny, mučednice, která v Alexandrii zemřela pro víru.

V oblasti Wádí Natrún, asi 100 kilometrů severozápadně od Káhiry, se nalézá skupina historických koptských klášterů. Ve 4. století odešli do pouště tisíce křesťanů před římským pronásledováním. Lidé žili v jeskyních nebo stavěli kláštery, kterých bylo jednu dobu v oblasti až šedesát, nyní zůstaly jen čtyři. Jak praví legenda, jeden z nich, Deir el Surinai, navštívil Ježíš s rodinou, když byli na útěku v Egyptě. Od té doby se tu vyskytuje pramen pitné vody, všude kolem je voda „zkažená“ sodíkem.

Řeholní i náboženský život obecně nyní mezi koptskými křesťany ožívá.

